

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОЛОКАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СПОЛУЧЕНЬ

(на прикладі документів НАТО, СОТ, ООН)

Ю.І. Дем'янчук, канд. екон. наук (Львів)

У статті здійснюється порівняльний аналіз окремих колокацій із документів НАТО, СОТ, ООН. Розглядається тематична спеціалізація міжнародної термінології, виділяються спільні та відмінні властивості трьох лексикографічних пластів. На основі спільного слова-колоката, подаються варіанти англійськомовних ідіоматичних сталих виразів та можливі варіанти їх перекладу українською мовою. Ідіоматичні сполучення з офіційних документів НАТО відіграють вагомую роль в системі міжкультурної мілітарної комунікації. Термінологія СОТ – важливий фактор міжнародної торговельної співпраці. Сталі термінологічні сполучення ООН – чи не найвагоміший безпековий, культурно-освітній та екологічний комунікаційний фактор. Отже, точний та якісний переклад спеціалізованих термінів вказаних міжнародних організацій набуває особливого значення в умовах геополітичних змін та міжкультурної співпраці. Якісно сформовані колокаційні словники зі спеціалізованими термінами НАТО, СОТ, ООН та інформація, отримана в результаті обробки документів, дасть можливість розвивати військову, авіаційну, торговельно-економічну та безпекову співпрацю на більш високому рівні. Дане дослідження можна вважати основою для формування порівняльного колокаційного словника-тезауруса як особливого додатка до підкорпусу НКРМ (Національного корпусу російської мови), в якому здійснюється переклад з англійської на українську мову і навпаки.

Ключові слова: ідіоматичний сталий вираз, колокація, міжнародні документи, порівняльний аналіз, спеціалізована термінологія.

Дем'янчук Ю.І. Сравнительный анализ коллокационной структуры специализированных терминологических выражений (на примере документов НАТО, ВТО, ООН). В статье осуществляется сравнительный анализ отдельных коллокаций из документов НАТО, ВТО, ООН. Рассматривается тематическая специализация международной терминологии, выделяются общие и отличительные свойства трех лексикографических пластов. На основе общего слова-коллоката, приводятся варианты англоязычных идиоматических устойчивых выражений и возможные варианты их перевода на украинский язык. Идиоматические сочетания из официальных документов НАТО, играют важную роль в системе межкультурной военной коммуникации. Терминология ВТО – важный фактор международного торгового сотрудничества. Устойчивые терминологические сочетания ООН – весомый фактор безопасности, а также культурно-образовательный и экологический коммуникативный фактор. Поэтому точный и качественный перевод специализированных терминов указанных международных организаций приобретает особое значение в условиях геополитических изменений и межкультурного сотрудничества. Качественно сформированы коллокационные словари со специализированными терминами НАТО, ВТО, ООН, информация, полученная в результате обработки документов, даст возможность развивать военное, авиационное, торгово-экономическое сотрудничество и сотрудничество в сфере безопасности на более высоком уровне. Данное исследование можно считать основой для формирования сравнительного коллокационного словаря-тезауруса как особого приложения к подкорпусу НКРЯ (Национального корпуса русского языка), в котором осуществляется перевод с английского на украинский язык и наоборот.

Ключевые слова: идиоматическое устойчивое выражение, коллокация, международные документы, специализированная терминология, сравнительный анализ.

Demyanchuk Y.I. Comparative analysis of the collocation structure of specialized terminological expressions (a case study of NATO, WTO, UN documents). This article presents a comparative analysis of a number of collocations selected from NATO, WTO and the UN documents. We consider thematic specialization of international terminology; there are some common and distinctive features of three lexicographical layers. On the basis of a common word-collocate variants of English idiomatic stable expressions and versions of their translation into Ukrainian are given. Idiomatic combinations found in official NATO documents play a significant role in military intercultural communication. The WTO

terminology is an important factor of international trade cooperation. Stable terminological combination selected from the UN documents are a the most significant security, cultural, educational and environmental communication factor. Therefore, reliable and high-quality translation of specialized terms of these international organizations is particularly important in terms of geopolitical changes and intercultural cooperation. Qualitatively formed collocation dictionaries with specialized terms of NATO, WTO, UN, the information received as a result of the processing of documents will provide an opportunity to develop military, aviation, trade and economic cooperation and security cooperation at a higher level. This study can be considered as the basis for the formation of comparative collocations thesaurus as a special application to the subcorpus of the RNC (Russian National Corpus), in which the translation from English into Ukrainian is carried out, and vice versa.

Key words: collocation, comparative analysis, idiomatic stable expressions, international documents, specialized terminology.

1. Вступ

Робота з корпусами, тобто з масивами текстів в електронному вигляді, є одним з основних методів лінгвістичних досліджень. Переклад корпусів текстів зі спеціалізованою термінологією вміщує у собі порівняльний елемент, на основі якого можна вивести спільну ідіоматичну домінанту із заданої колокації в Національному корпусі. Ідіома – це мовний вираз, значення якого інше, ніж випливає зі значень його окремих складових елементів та правил мови. Ідіоми існують в межах конкретної мови, та часто неможливо їх дослівно перекласти [3]. Термін «колокація» є важливою лексичною мовною одиницею. В корпусній лінгвістиці під «колокацією» розуміють сполучення слів, які зустрічаються разом частіше, ніж можна було б очікувати виходячи з випадкового розподілу [1].

Порівняльного аналізу в даному випадку вимагає спеціалізована термінологія НАТО, СОТ, ООН. Наприклад, ідіоматичні сполучення з офіційних документів НАТО відіграють вагомий роль в системі міжкультурної мілітарної комунікації.

Термінологія СОТ – важливий фактор міжнародної торговельної співпраці, зокрема, і між країнами, що розвиваються. Сталі термінологічні сполучення ООН є чи не найвагомим безпечним, культурно-освітнім та екологічним комунікаційним фактором. Тому точний та якісний переклад спеціалізованих термінів вказаних міжнародних організацій набуває особливого значення в умовах геополітичних змін та міжкультурної співпраці. Відповідно, застосування корпусного паралельного перекладу та виділення колокацій з окремих текстових блоків, дає можливість реалізувати мовно-лінгвістичні вимоги офіційно-ділового стилю: еквівалентність перекладу, збереження прагматики оригіналу в перекладі, що передбачає звернення

до визначення особливостей спеціального військового перекладу на всіх мовних рівнях. Особливо актуальною дана проблема постає для комунікаційного простору України, оскільки якісно сформовані колокаційні словники зі спеціалізованими термінами НАТО, СОТ, ООН та інформація, отримана в результаті обробки документів, дасть можливість розвивати військову, авіаційну, торговельно-економічну та безпекову співпрацю на більш високому рівні.

Загальні властивості спеціалізованої термінології досліджували М.А. Шанаєва [8], В.В. Чеботарьова [7], Д.С. Куценко, Е.А. Ширшикова [4] тощо. Проте колокаційна структура ідіоматичних сталих виразів зі спеціалізованих текстів НАТО, СОТ та ООН на сьогодні недосліджена проблема.

Мета статті – здійснити порівняльний аналіз колокаційної структури спеціалізованих термінів НАТО, СОТ, ООН. Необхідно охарактеризувати тематичну спеціалізацію ідіоматичних сталих виразів НАТО, СОТ, ООН; порівняти специфіку виведення колокації, відповідно до тематичного розподілу офіційних текстів; внести пропозиції, щодо застосування методики колокаційного розподілу ідіоматичних сталих виразів, як додатка до субкорпусу Національного корпусу російської мови (НКРМ), в якому здійснюють переклад з англійської на українську мову і навпаки.

2. Виклад основного матеріалу, результати дослідження

Офіційні документи НАТО, ООН та СОТ належать до спеціалізованих текстів, термінологічні сполучення та ідіоматичні сталі вирази яких утворюються від спільного колоката. Тематичний розподіл міжнародних документів неоднорідний. Наприклад, у документах ООН виділяються такі головні блоки, як [6]: *Human Rights* – Права люди-

ни; *Member-states* – Держави-члени; *General Assembly* – Генеральна Асамблея. Серед варіантів: *Peace and Security* – Мир і безпека; *Humanitarian Affairs* – Гуманітарні питання; *UN Charter* – Статут ООН. Відповідно до спеціалізації документів ООН, виділяємо термінологічні трансформації; додавання, перестановку та конверсію ідіоматичних сталих виразів; функціональну заміну і нульовий переклад. Наприклад:

«... and provide a forum for its 193 Member States to express their views, through the General Assembly, the Security Council, the Economic and Social Council and other bodies and committees.» – «... є для своїх 193 держав-членів форумом, який дозволяє їм через Генеральну Асамблею, Раду Безпеки, Економічну і соціальну раду та інші органи і комітети висловлювати власну точку зору» [6].

Інший приклад функціональної заміни:

«Children were empowered to submit complaints about exploitation and other violations of their rights». – «Це означає, що відтепер діти зможуть поскаржитися в ООН, відносно порушення власних прав» [6].

В цьому випадку відбувається переклад на рівні пропозиції, на основі чого виділяються сталі вирази.

Особливої уваги заслуговують термінологічні колокації ООН у сфері безпеки (економічної, екологічної, міжнародної) [6]. Зокрема, такі терміни застосовуються у двох або більше пов'язаних з безпекою контекстах (наприклад, англomовний термін «*clearance*» – звільнення від контролю, який використовується для позначення адміністративного механізму виведення матеріалу з-під регулюючого контролю, і термін «*clearance*» – виведення (з організму певних речовин, кліренс), що позначає біологічний процес, який впливає на переміщення в організмі людини радіонуклідів, що надійшли інгаляційним шляхом).

Існують також терміни загального визначення, серед яких: за правилами перевезення, прикордонного регулювання. Існує невелика кількість базових термінів, які мають два різні визначення в залежності від контексту, і тому використовуються в науковому та офіційно-діловому стилях. Наприклад, прикметник «*radioactive*». З наукової точки зору, предмет характеризується як радіоактивний, якщо в ньому можна виявити явище радіоактив-

ності, або якщо він містить яку-небудь речовину, що має здатність до радіоактивності. Таким чином, з наукової точки зору, будь який матеріал (в тому числі матеріал, який вважають відходами) є радіоактивним. Проте в міжнародних документах ООН колокації «радіоактивний матеріал» і «радіоактивні відходи», прийнято вважати матеріалами або відходами, які підпадають під регулювання захисту, через радіологічну небезпеку, яку вони створюють.

Англomовними колокаціями, у документах ООН є такі: військово-технічне співробітництво, авіаносний крейсер, пояс безпеки, військово-облікова спеціальність тощо, відповідники яких в українській та російській мові відсутні. В українській мові, наприклад, відсутні такі слова і словосполучення, як «*interoperability*», «*network-centric capability*», «*usability forces*», «*Joint Task Force*», «*bilateral infrastructure*», «*amphibious approach schedule*».

Безпосередній зв'язок терміносполуки ООН мають з колокаціями на економічну тематику. Такі словосполучення, як «*Form-like*», «*basic document*», «*one pass method*» («формуляр-зразок», «основний документ» і «метод одного проходу»), в даний час чітко встановлені і визначені. У всіх випадках передбачається, що терміни належать до документів, які містять трактування відповідних галузей. Серед них: міжнародні спеціальні та секторальні формуляри-зразки; міжурядові або неурядові стандарти (часто факультативні), які передбачають розміщення додаткових елементів даних. Прийняті міжнародні бланки (найчастіше обов'язкові), які передбачають розміщення додаткових елементів даних, закріплені відповідними договорами, конвенціями, протоколами та аналогічними торговельними угодами.

Текст із документів ООН «Стратегії про протидію тероризму» містить особливий набір ідіом, що наближає їх до протоколів НАТО. У прийнятій радою Європи (30 листопада 2005 року) контртерористичній стратегії Європейського союзу («*The European Union Counter-Terrorism Strategy*») в якості основного використовується термін «*to combat terrorism*» («боротьба з тероризмом»). Дотичною є терміносполука «*counter-terrorism*» («протистояння / протидія тероризму»). За своїм змістом зазначені терміни близькі до законодавчо

закріпленого в НАТО поняття «протидія тероризму», оскільки містить в себе чотири складові: запобігання «*prevention*» – запобігання залучення людей в терористичній діяльності шляхом впливу на фактори і корінні причини, які можуть сприяти радикалізації і вербування в Європі і на міжнародному рівні; захист «*protection*» – захист людей та інфраструктури, а також зниження уразливості від атак, включаючи посилений захист кордонів транспорту, критично важливих об'єктів; переслідування «*pursuit*» – переслідування терористів і розслідування терактів на всій території ЄС і на світовому рівні; перешкоджання плануванню, переміщенню і комунікації; знищення меж, які підтримуються терористами; припинення фінансування та доступу до зброяць злочинів, а також правосуддя щодо терористів; відповідь «*response*» – солідарності щодо роботи з мінімізацією результату терористичних атак за допомогою поліпшення роботи за наступними складовими: ліквідацією наслідків; координації відповіді; допомогою постраждалим. У Стратегії зміст кожного з даних напрямків розкриваються більш детально, у тому числі, викладаються політико-ідеологічні підходи, складові роботи, ключові пріоритети.

Термінологічні сполучення НАТО, за тематикою близькі до ідіоматичних сталих виразів ООН, єдина різниця – це їх мілітарний спеціалізований нахил. Сюди належать терміни із таких сфер, як [2]: миротворча діяльність; боротьба з тероризмом; військова реформа; тилове забезпечення; саморобні вибухові пристрої; спеціальні операції; морська термінологія для операції «Активний Ендевор»; пошуково-рятувальні операції; зброя несмертельної дії; боротьба з піратством; постачання води; економічні аспекти оборони; військова медицина; ядерна термінологія; Ініціатива про співпрацю із використання повітряного простору; планування на випадок надзвичайної та протиракетної оборони; назви комітетів і адміністративних структур НАТО. Термінологічні ідіоми НАТО багатозначні. Наприклад, існує кілька українських еквівалентів терміна «*failed state*», проте в контексті перекладу паралельного корпусу тексту, перевага надається трактуванню «недієздатна держава». «*Public Diplomacy Division*» – орган НАТО, який займається інформуванням громадськості про

діяльність та політику організації, перекладаємо як «Відділ громадської дипломатії».

Термінологічні стали вирази Світової Організації Торгівлі за своєю структурою та трактуванням близькі до спеціалізованих колокацій ООН та НАТО. Наприклад, як три різні терміни вживаються в українській мові для вираження змісту «*trade facilitation*» [9]: (А) «спрощення процедур торгівлі» («*simplification of trade procedures*»), термін, що набув широкого використання в ЄЕК (Європейському Економічному Комітеті) ООН, а також в сферах, що працюють над спрощенням процедури торгівлі. Водночас, цей ідіоматичний термін є офіційно прийнятим в ООН, і трактується як у вузькому значенні (поданому вище), так і в загальноприйнятому «*trade facilitation*»: (В) «спрощення, гармонізація, стандартизація (відповідно до міжнародних стандартів) і автоматизація торгових процедур, що робить переміщення товарів швидшим і надійнішим»; (С) «полегшення торгівлі». Вказаний термін використовується в різних офіційних українських документах, зокрема, в міжнародних угодах України з СОТ. Тому, на внутрішньодержавному рівні, термін «*trade and transport facilitation*» вживається для позначення спрощення, гармонізації, стандартизації та автоматизації торгових процедур, в яких транспорт є основним каналом для здійснення міжнародної торгівлі.

Існують й інші колокації, які відповідають галузевій міжнародно-правовій спеціалізації. Наприклад, ідіома «*business process*» в деяких випадках перекладається як «ділові операції». Український переклад часто не збігається з англійським аналогом («*business transactions*», а не «*processes*»). Окремі колокати «вантаж» або «товар» («*cargo*» або «*goods*»), можуть утворювати термінологічні колокації, які позначають діяльність в галузі митної справи (такі предмети розглядають як «товари»), а терміни, які вживаються перевізниками та експедиторами (як «вантаж»).

У документах СОТ наявні також певні групи безеквівалентних економічних і правових термінів та терміносполук. Серед них: терміни, якими позначаються тимчасово відсутні явища в системі правових економічних понять в українській мові, наприклад: «*valuation allowance*» (оціночне коригування або вартісна поправка), «*custodian*» (банк,

який керує чужими капіталами, або фінансовий інститут), а також «*temporary difference*» (тимчасова різниця); терміни, які позначають категорії, що недавно увійшли в українській економічній простір. Для прикладу, сполука «*parent holding*», що позначає акції, які знаходяться у власності самої материнської компанії, а також терміни «*mortgage backed liability*», що позначають зобов'язання, які забезпечені заставою нерухомості, мають іпотечне покриття, а також «*dilutive securities*», що позначають цінні папери, капітал або «*termination income benefit*» грошова допомога, що виплачується лише після закінчення безпосереднього договірному терміну дії. Наприклад, термін «*group voting*» – активні акції, що належать компанії. Наприклад, терміни другої групи мають еквівалент, який характеризується поєднанням декількох лексичних одиниць і не відповідає вимогам актуальних для творення термінів, тому що він не позначає в системі іншої мови видового перекладацького поняття, незважаючи на те, що передає значення певних термінів.

Загалом економічні термінологічні сполучення СОР аналізуються по кількісному і формально-граматичному змісті компонентів, що знаходяться в їх складі. Вони поділяються на: зв'язкові колокації, засновані на підрядному зв'язку, і фразові термінологічні сполучення, в яких зв'язок відбувається на основі прийменників. Зв'язкові колокації становлять 43,08% (від загальної кількості термінів СОР) і поділяються на двокомпонентні (85,25%) і моделі, на основі яких утворюються двокомпонентні (37,12%). Наприклад: «*economic good*» – економічне благо; «*special purpose funds*» – фонди спеціального призначення; «*trademark act*» – закон про товарні знаки; трьохкомпонентні колокації (10,62%), наприклад, «*current market value*» – поточна ринкова вартість; чотирьохкомпонентні колокації (4,11%), наприклад: «*high volume production capability*» – висока продуктивність; «*dues on imported goods*» – мито на імпортні товари.

Найбільш поширеним видом скорочення в документах СОР є ініціальні: ТА («*transferable account*») – перекладний рахунок. Ініціальні скорочення в економічній термінології СОР нерідко бувають багатозначними, наприклад: ЕРС 1.

«*Economic and Planning Council*» – Економічна і Планова Рада; 2. «*Economic Policy Committee*» – комітет з економічної політики; «*European Patent Convention*» – Європейська патентна конвенція. Серед ініціальних скорочень наявні й акроніми: NEW («*net economic welfare*») – чистий економічний добробут. Іншими видами скорочень є: 1) усічення: *secs* («*securities*») – цінні папери; 2) стягнення: *bdgt* («*budget*») – бюджет.

Омонімічна багатозначність ідіом у документах НАТО, ООН та СОР виражається передусім виведенням колокацій із ключових слів-пропозицій. Наприклад, колокати «*economics*» (економічний) та «*export*», можуть утворювати на основі корпусного перекладу ряд колокацій з необхідної спеціалізації [9; 2; 6]. У документах ООН виділяються спеціалізовані екологічні ідіоми [6]: «*ecological economics*» – «екологічна економіка» (екологічна економіка є синтезом традиційної неокласичної і ресурсної економіки в поєднанні з аналізом впливу господарської діяльності на навколишнє середовище (ОВНС), з одного боку, і економіки природокористування з ОВНС та традиційної екології, з іншого); «*economic factors*» – суб'єкти економічної діяльності; «*economic distortions*» – деформація економічної діяльності в результаті обмежень в торгівлі, неефективному оподаткуванні, наданні субсидій державою; «*economic efficiency*» – економічна ефективність (економія, зниження економічних витрат); «*economic instruments*» (*for environmental policies*) – економічні інструменти (заходи, методи, важелі) екологічної (природоохоронної) політики, тобто заходи, що використовують ринкові механізми для досягнення поставлених цілей; призначені для направлення діяльності економічних суб'єктів в екологічно сприятливому напрямку, шляхом впливу на витрати і вигоди (*environmental taxes and charges, emission charges, user charges, disposal charges, product charges or taxes, environmental subsidies, deposit-refund systems, negotiable permits, tax differentiation, liability insurance, liability, environmental damage repair systems, performance bonds and resource pricing*). Діють економічні інструменти відповідно до Статті 16 Декларації Ріо; «*economically viable*» – економічно обґрунтований, ефективний; «*economics of renewable*

resources» – економіка поновлюваних ресурсів (фундаментальним принципом економіки відновлюваних ресурсів є те, що очікуваний приріст чистої соціальної вигоди здійснюється при збільшенні кількості зібраного врожаю). «*Export credit*» – експортний кредит (різновид механізмів фінансування екологічної діяльності «*financing mechanisms*», є способом фінансування фінансовим донором експорту в країни-одержувачі цього кредиту).

В офіційних документах НАТО [2]: «*Economic Committee*» (НАТО, 1957–2010) – Економічний комітет НАТО (Існував з 1957 по 2010 рік); «*economic mobilization*» – економічна мобілізація; «*economic options*» – економічні варіанти (наприклад, при наданні санкції); «*economic reconstruction*» – відновлення економіки; «*economic sanctions*» – економічні санкції; «*economic security*» – економічна безпека; «*economic shipping*» – економічні морські перевезення; «*export controls*» – експортний контроль.

У документах СОТ [9]: «*economic benefits*» – економічні вигоди; «*economic entity*» – економічна організація; «*economic life*» – період ефективного економічного використання.

«*Export/Import Prohibitions*» – заборони експорту/імпорту (в рамках СОТ заборони експорту і імпорту товарів, регулюються ст. XI, XX, XXI ГАТТ-1994, а послугами – ст. XIV і XIV); «*Export Oriented Commercial Policy*» – експортно-орієнтована торгова політика; «*Export Restriction*» – експортні обмеження (правила СОТ забороняють застосовувати щодо експорту будь які види обмежень, крім «мит, податків та інших зборів» (ст. XI.1, ГАТТ-1994 р.); «*Export subsidies (XS)*» – експортні субсидії (фінансове сприяння зі сторони уряду вітчизняним виробникам і експортерам); «*Export subsidies on Agriculture Products*» – експортні субсидії, дозволені для сільськогосподарських товарів; «*Export subsidies on Industrial Products*» – експортні субсидії для промислових товарів.

Здійснивши порівняльний аналіз термінологічних ідіом НАТО, ООН та СОТ, можемо стверджувати, що незначна частка англійських і українських термінологічних виразів має ідентичну синтаксичну структуру і порядок компонентів. Окремі англійські ідіоми можуть мати відповідні українські відповідники без застосування граматичних

трансформацій. Проте застосування трансформацій в перекладі має спрямовуватися на адекватну передачу сенсу оригіналу і враховувати норми мови перекладу. Водночас, у процесі виділення ідіоматичних термінів із колокацій – важливий порівняльно-статистичний метод формування спеціалізованих словників-тезаурусів. Оскільки в Національному корпусі російської мови наявна незначна кількість колокаційних списків, то базове дослідження трьох міжнародних термінологічних пластів (і подальша розробка порівняльного колокаційного словника спеціалізованих термінів), може стати основою для створення додаткового паралельного багатомовного корпусу спеціалізованої лексики.

3. Висновки

Таким чином, порівняльний аналіз структури військової, безпекової, торговельно-економічної та екологічної термінології потребує подальшого лінгвістичного аналізу та тематичного розширення. Спільні властивості омонімічних ідіом визначаються їх лексико-синтаксичною, морфологічною та фразеологічною будовою. Проте, змістовий переклад текстів спеціалізованих колокаційних термінів залежить від тематичної приналежності офіційного документа. Невирішеною також залишається проблема застосування спеціалізованих термінів у підкорпусі НКРМ [5], що особливо актуально для сучасної міжнародної комунікації. Тому аналіз лексико-граматичної та семантичної структури військової, торговельно-економічної, екологічної термінології, стане основою для створення словника колокацій, з метою порівняння спільних та відмінних властивостей термінологічних ідіом НАТО, СОТ та НАТО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Влавацкая М.В. Словарь коллокаций как ресурс синтагматического потенциала слова / М.В. Влавацкая // *Lingua mobilis*. – 2011. – № 2(28). – С. 59–69.
2. Е-бібліотека Організації північноатлантичного договору [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nato.int>.
3. Ідіоми в англійській мові (English idioms) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://liuro.com.ua/idiomy-v-anhlijskij-movi-english-idioms>.
4. Куценко Д.С. Образование неологизмов в военной терминологии [Электронный ресурс] / Д.С. Куценко, Е.А. Ширшикова // *Международный журнал экспериментального образования*. –

2011. – № 8. – С. 121–122. – Режим доступа : <http://www.expeducation.ru>. 5. Национальный корпус русского языка [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ruscorpora.ru>. 6. Основные документы Организации Объединенных Наций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.un.org>. 7. Чеботарева В.В. Актуальные проблемы перевода текстов военной тематики / В.В. Чеботарева // Преподавание иностранных языков: теория и практика : сб. науч. и науч.-метод. работ / под общ. ред. Е.И. Энгель. – М. : Факультет иностранных языков МГУ, 2005. – С. 56–59. 8. Шанаева М.А. Словарный состав английского языка делового общения : Онтология и эвристика : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Шанаева Мадина Асланбековна. – М., 2000. – 185 с. 9. Documents, data and resources by World Trade Organization [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.wto.org>.

REFERENCES

Chebotareva, V.V. (2005). Aktual'nye problemy perevoda tekstov voennoj tematiki [Actual problems of translation of texts of military theme]. In: E.I. Jengel' (ed.). *Sbornik nauchnyh i nauchno-metodicheskikh rabot. Prepodavanie inostrannyh jazykov: teorija i praktika. [Collection of scientific and scientific-methodical works. Foreign Language Teaching: Theory and Practice]*. Moscow: MGU Publ., pp. 56–59.

Documents, data and resources by World Trade Organization (n.d.) Available at: <https://www.wto.org>.
 E-Library of North Atlantic Treaty Organization (n.d.) Available at: <http://www.nato.int> (in English).
 English idioms. (n.d.) Available at: <http://liuro.com.ua/idiomy-v-anhlijskij-movi-english-idioms> (in Ukrainian).
 Key Documents of United Nations (n.d.) Available at: <http://www.un.org>.
 Kucenko, D.S., and Shirshikova, E.A. (2011). *Obrazovanie neologizmov v voennoj terminologii [Formation of neologisms in military terminology]. Mezhdunarodnyj zhurnal eksperimental'nogo obrazovanija. – International Journal of Experimental Education, 8, 121–122* (in Russian).
 Russian National Corprs. (n.d.) Available at: <http://www.ruscorpora.ru> (in Russian).
 Shanaeva, M. A. (2000). *Slovarnyj sostav anglijskogo jazyka delovogo obshhenija : Ontologija i jevrstika. Diss. dokt. filol. nauk [English language of business communication: Ontology and heuristics. Dr. philol. sci. diss.]*. Moscow, 185 p. (in Russian).
 Vlavackaia, M. V. (2011). Slovar' kollokacij kak resurs sintagmaticheskogo potenciala slova [Dictionary of collocations as a resource of the syntagmatic potential of the word]. *Lingua mobilis, №2 (28), 59–69* (in Russian).